

Opp som en bjørn, ned som en skinnfell?

Nytt fleksibelt metodeemne møter emneorganiseringens begrensninger

Ingunn Eriksen¹ og Beatrice Halsaa²

Sammendrag

I denne artikkelen beskriver vi arbeidet med å utarbeide et nytt tverrfaglig metodeemne i kjønnsforskning med stor vekt på fleksible læringsformer. Metodeemnet var på idéplanet et ektefødt barn av kvalitetsreformen, og prosjektlederne hadde store visjoner for hva det nye metodeemnet skulle kunne romme av interaktive verktøy. Vi skulle ta i bruk verktøy for kvantitativ metode, kvalitativ metode, siteringspraksis og akademisk skriving. Etter å ha kartlagt både behov og muligheter munnet prosjektet ut i en ambisiøs studieplan med stor vekt på interaktive undervisningsformer.

Senter for kvinne- og kjønnsforskning opprettet emnet og tilbød det for første gang våren 2008. Da var det gjort mange endringer for å tilpasse innholdet til emneordningens økonomiske og organisatoriske rammer.

I artikkelen beskriver vi prosessen med å skape et nytt emne, med fokus på noe av den kunnskapen vi fikk, men som ikke ble brukt i den endelige løsningen. Vi reflekterer over forholdet mellom idealer og realiteter i en pedagogisk innovasjonsprosess som strakte seg over seks uker våren 2007.

Veien mot et nytt metodeemne

Hvem har ikke som barn opplevd å komme hjem etter endt skoledag og beklaget seg over å ha lest mer enn det som var nødvendig for å bestå en prøve? Og kanskje fått et vennlig ertende svar som: Stakkars deg, har du fått lærdom *til overs*, du! Skuffelsen vi selv kan føle ved å ikke få vist alt vi har lært, viser seg imidlertid ofte å være ubegrunnet. For kunnskap, den kan alltid komme til nytte. Om den ikke kan brukes for det den opprinnelig var tenkt til, kan den kan brukes til nye oppgaver – og den kan deles med andre mennesker.

I denne artikkelen viser vi veien fra visjon til realitet i arbeidet med et nytt tverrfaglig metodeemne, KFL2070 - Prosjektpraksis og metoder for tverrfaglige kjønnsstudier. Vi viser veien fra våre ambisiøse visjoner om hvordan det nye emnet kunne gjøres, via mer nøkterne vurderinger basert på møtet med kvalitetsreformens organisatoriske rammer, til hvordan emnet i praksis er utformet og gjennomført. Vi tar utgangspunkt i ideene og veiene for hva vi kunne inkludere i et metodeemne, både tematisk og i forhold til ulike

---

¹ Ingunn Eriksen, stipendiat, Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, i.m.eriksen@stk.uio.no.

² Beatrice Halsaa, professor, Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, beatrice.halsaa@stk.uio.no.

undervisningsmetoder. Vi var spesielt opptatt av å videreutvikle interaktive undervisningsformer basert på våre erfaringer med innføringsemnet KFL1010 - Innføring i tverrfaglige kjønnsstudier i bachelorprogrammet Kjønn, feminisme og likestilling (KFL).³

Vi visste at det fantes IKT-basert metodeverktøy – også i Fronter – som vi ikke hadde nyttiggjort oss, og brukte prosjektet til å skaffe oss bedre oversikt over IKT-muligheter på metodefeltet. Mange av de opprinnelige forslagene våre overlevde ikke møtet med praksis. De ble ”lærdom til overs”. Imidlertid tror og håper vi at andre kan ha glede og nytte av våre funn av IKT-baserte metodeverktøy og muligheter som ligger i Fronter.

Hvorfor et nytt metodeemne med fleksible læringsformer?

Prosjektet ble igangsatt ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK)⁴ etter tre års erfaring med det tverrfaglige programmet Kjønn, feminisme og likestilling og årsenheten med samme navn. Vi hadde erfart at metodetilbudet på programmets ulike studieretninger ikke var godt nok, og ønsket å gjøre en grundigere vurdering av det eksisterende tilbudet i metodeundervisning. Vi hadde også et klart inntrykk av at ikke bare våre studenter, men også masterstudenter ved UiO med interesse for kjønn,⁵ savnet relevant metodeundervisning. Vårt utgangspunkt var derfor at det var behov for et nytt emne i metode for bachelorprogrammet. I tillegg hadde vi sett at KFL-programmet hadde en annen svakhet: det var lite ’lim’ eller sammenbindende aktiviteter i forhold til den store andelen valgfrie emner som spredte studentene for alle vinder etter det første semesteret. Vi hadde derfor et ønske om at et eventuelt nytt metodeemne skulle kunne fylle en dobbelt rolle: Tilføre manglende metodeferdigheter og bidra til bedre integrasjon eller ’lim’ i program og årsenhet.

Vi så for oss et metodeemne som skulle favne kvalitetsreformens målsettinger med vekt på fleksible læringsformer. Vi ønsket et emne som ga oversikt over ulike typer forskningsmetoder, innsikt i konkret likestillingsarbeid/metodikk, innføring i forskningsetikk og trening i akademisk skriving. Vi var opptatt av at emnet skulle gi praktisk erfaring med utarbeiding og bruk av enkle forskningsopplegg (forskningsdesign). Målsettingen for prosjekt ”Tverrfaglig metodeemne for Kjønn, feminisme og likestilling (KFL)” var følgelig å vurdere ressurser og behov for et metodeemne, undersøke tilgjengelige nettressurser og å foreslå en emnebeskrivelse med delvis nettbasert undervisning.

Vi fikk også midler fra Fleksibel læring til et lite prosjekt for å konsolidere, utvide og styrke bruk av IKT-ressurser ved emner tilhørende programmet Kjønn, feminisme og likestilling. Bakgrunnen for prosjektet var våre gode erfaringer gjennom flere år med bruk av Fronter og mappeevaluering i KFL1010, samtidig som at KFL-emner flest i liten

---

³ Programmet heter nå Tverrfaglige kjønnsstudier.

⁴ Senteret heter nå Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (STK).

⁵ Senter for tverrfaglig kjønnsforskning har i flere år invitert masterstudenter med interesse for kjønn til et møte på senteret for å presentere senterets tilbud, diskutere studentenes behov og bidra til å skape nettverk på tvers av programmene.

grad hadde tatt i bruk IKT-verktøy for å fremme fleksibel læring. Prosjektet skulle kartlegge omfang og faktisk bruk av IKT ved de KFL-ernene som ble tilbudt i vårsemesteret 2007. Dessuten skulle det stimulere lærere og studenter til å bruke IKT-ressurser for å fremme formativ læring og aktiv skrivetrening gjennom utforming av konkrete læringsformer og veiledning i bruk av disse, spesielt i forhold til Fronter. Samtlige KFL-lærere ble invitert til et demonstrasjonsseminar i bruk av Fronter. Oppmøtet var lavt men deltakerne vurderte det som nyttig, og seminaret førte umiddelbart til diskusjon av endringer i undervisningsopplegget på to emner høsten 2007, spesielt i forhold til bruk av ulike skrivesjangere som bokanmeldelse og debattinnlegg. Vi anbefalte at undervisningsleder bør samarbeide med DML-gruppen for å tilby emnelærere skreddersydde kurs om pedagogiske muligheter ved IKT-bruk. Øvrige erfaringer fra dette prosjektet er vevd inn i denne artikkelen der det er relevant.

Hvordan la vi opp prosjektet?

Prosjektet ble gjennomført av programleder på det daværende Kjønn, feminisme og likestilling/ emneansvarlig for KFL1010 i samarbeid med en seminarleder på KFL1010. Vi sluttet imidlertid i våre undervisningsposisjoner før beslutningsprosessen knyttet opp mot etablering av det nye metodeemnet var avsluttet. Det var en del av rammebetingelsene at vi som initierte og utførte prosjektet ikke hadde ansvar for å iverksette resultatet. Vi knytter også noen refleksjoner til dette aspektet ved prosjektet.

Fase 1: kartlegging av ressurser ved UiO

Vi organiserte prosjektarbeidet i tre faser. Den første fasen besto av kartlegging av ressurser og behov på programnivå: Hva slags metodeemne(r) fantes og hva slags metodekunnskap ble tilbudt på utvalgte 80-grupper som inngikk i KFL-programmet? Fantet det nettbaserte metodeemner i humaniora og samfunnsvitenskap ved UiO? Hva forelå av relevante lærepakker i metodeverktøy? Hadde SKK tilstrekkelige ressurser til å tilby et nytt emne i metode?

Fase 2: kartlegging av studentenes og arbeidsgivernes behov

Den andre fasen besto av en undersøkelse av ønsker og behov for mer/annen metodeopplæring. Hva mente KFL-studentene, og hva mente 'brukerne', det vil si potensielle framtidige arbeidsgivere for KFL-kandidatene? I forhold til studentene benyttet vi oss av en fokusgruppe bestående av 5 studenter med erfaring fra ulike emner fra SKK. Hensikten var å få fram forskjellige perspektiv på metodekunnskap; behov for metodekunnskap underveis i KFL-studieløpet og etterpå; behov for metodekunnskap på masternivå og behov ved humanistisk orienterte programmer kontra samfunnsvitenskaplige. Vi utarbeidet et spørreskjema til fokusgruppa, og møtte den til diskusjon.

Når det gjaldt potensielle arbeidsgivere for KFL-kandidatene var vi opptatt av hvilke kvalifikasjoner som etterspørres. Vi henvendte oss til to relevante arbeidsgivere: Barne- og Likestillingsdepartementet og Næringslivets Hovedorganisasjon. Dessuten kontaktet vi ansatte ved UiO som har med metodeundervisning å gjøre for å høre deres erfaringer.

Fase 3: utarbeiding av en ny studieplan

Den tredje fasen besto av utarbeiding av en skisse til studieplan for et nytt metodeemne, basert på erfaringene høstet i fase én og to.

Etter gjennomført kartlegging, samtale med fokusgruppe og brukere var konklusjonen klar. Våre antakelser var blitt bekreftet: KFL-studentenes metodeopplæring var preget av tilfeldigheter og mangler. Vi utarbeidet følgelig et forslag til studieplan for et tverrfaglig metodeemne i kjønnsforskning, på 10 studiepoeng og på 1000-nivå. Vi anbefalte at det ble et obligatorisk emne på Likestillingsretningen og Årsenheten, og et anbefalt emne på Fordypningsretningen.

Vi beregnet at metodeemnet ville trenge 8-9 studenter for å være selvfinansiert, og at rekrutteringen ville være sikret med den foreslåtte modellen. Forslaget ble diskutert i programrådet og i SKKs styre, og gjennomgikk flere substansielle revisjoner før det nye emnet ble godkjent og tilbudt studentene i sterkt forenklet form våren 2007.⁶ Hva skjedde?

Visjoner: Opp som en bjørn!

I *Ringer i vann* (2006) viser redaktørene til Kvalitetsreformens føringer for hvordan undervisningen bør legges opp. De siterer: ”Undervisningsmetodene i norsk høyere utdanning må baseres på en stor grad av mangfold. Det må anvendes ulike metoder, sammensatt på måter som styrker læringsforløpet, for eksempel gjennom bruk av kombinasjoner av forelesning, skriftlige arbeider, IKT-basert undervisning, gruppearbeid, seminarer, veiledning, praksis/utplassering, laboratoriearbeid og problembasert læring”⁷. *Ringer i vanns* redaktører kommenterer at vanskelighetene med å gjennomføre slike endringer er omfattende (Bach-Gansmo og Kjekshus Koch 2006).

Det er krevende å endre allerede eksisterende emner og godt innarbeidede rutiner. Vårt prosjekt var imidlertid annerledes: Vi skulle utarbeide et *helt nytt* emne. Forholdene lå dermed til rette for å følge Kvalitetsreformens mange føringer: studentaktive læringsformer, gruppearbeid, prosess-skriving, nettressurser, you name it – vi inkluderte det hele fra starten av og utelukket intet. Vi var begeistret over mulighetene til å utvikle et tverrfaglig, pedagogisk gjennomtenkt og faglig spennende metodeemne basert på det potensialet som ligger i moderne teknologi. I våre visjoner var det vordende metodeemnet et ektefødt barn av kvalitetsreformen.

Her presenterer vi noen av de visjonene og ønskene vi hadde for prosjektet og knytter det til noen av de aktuelle IKT-verktøyene som vi fant fram til i kartleggingsarbeidet:

Variert metodeundervisning gjennom nettbaserte ressurser

---

⁶ <http://www.uio.no/studier/emner/annet/skk/KFL2070/index.xml>

⁷ UFD 2001, pkt. 5.3.4 (siteret i *Ringer i vann* 2006: 15).

Vi ønsket at undervisningen skulle inkludere aktuelle nettbaserte metoderessurser og interaktive undervisningsmåter for kvantitativ metode som kunne gjøre undervisningen variert og relevant, og vi kartla det som allerede finnes av ressurser på dette området. For kvalitative metoder (som etnografisk feltarbeid, kvalitative intervjuer og diskursanalyse) fant vi ingen IKT-verktøy som var brukbare for våre formål, men som et nybegynnerverktøy i kvantitativ metode kan <http://essedunet.nsd.uib.no> brukes. Her finnes det to undervisningsopplegg: Human Values (øvelse i for eksempel ”attitudes toward gay people”) og Social and political trust, en generell metodemodul om regresjon, og en modul med utgangspunkt i emnet "Familie, arbeid og velferd".

Til disse verktøyene følger det med en pedagogisk brukerguide med et grunnleggende undervisningsopplegg. Modulene er bygd opp slik at brukerne kan følge forskingsprosessen: Først arbeide med teori (vitenskapsfilosofi og grunnlagsproblemer), så operasjonalisere de teoretiske begrepene, så identifisere relevante data, så tilpasse data, så analysere og til sist tolke i lys av teori. Oppleggene inneholder framgangsmåten for de utplukka variablene. Etter hvert teorikapittel (de er ganske korte) er det øvingsoppgaver lenket direkte til datasett og løsningsforlag. SPSS/NSDstat blir introdusert i øvingsoppgavene halvveis gjennom modulen(e). Dette er basert på oppgaveløsning.

Brukerne kan velge andre problemstillinger og data, og ellers følge framgangsmåten. På denne måten kan de følge opplegget i programmene og slik kunne bruke disse som utgangspunkt for egen oppgaveskriving. Programmene kan brukes i vanlig webserver. Det finnes også lærepakker for videregående skole som er litt for enkle i forhold til metode, men som har mye relevante data: <http://svev.no/>.

Det finnes også et interaktivt program (<http://www.lige.dk/koensmainstreaming.asp>) for konkret bruk av både kvantitative og kvalitative metoder gjennom å arbeide med kjønn i kampanjer og opplysningsarbeide, kjønnsoppdelt data og statistikk, likestillingsvurdering av lovforslag og av fordelingen av ressurser.

Fronter som faglig og sosial møteplass

Vi hadde ambisjoner om at det nye metodeemnet kunne bidra til å utvikle en større kullfølelse og fagtilhørighet blant studentene, på flere måter. Tverrfaglighet kan være en utfordring i undervisningssammenheng. Det kan være vanskelig for studenter å få tak i hva tverrfaglige kjønnsperspektiv betyr før de har ervervet seg grunnleggende innsikter i et etablert fag, og det kan være krevende for én lærer å undervise i tverrfaglige emner fordi det fordrer stor faglig bredde. Dessuten kan tverrfaglige program skape svakere fagtilhørighet enn de mindre tverrfaglige programmene. Vi var derfor på jakt etter å finne ut av hvordan de ulike IKT-verktøyene kunne hjelpe oss med disse utfordringene.

For det første ønsket vi å gi bedre studentoppfølging via Fronter. Vi undersøkte fordelene ved *Fronter-forum* som et potensial for alle KFL-emnene: Faglige diskusjoner mellom studenter der også lærere oppfordres til å gi innspill. Vi ønsket å utforme et opplegg for utprøving av *Prat i Fronter*, med faste tider hvor lærer skulle være tilstede. Slik kunne studentene få jevnlig tilbakemelding og slik beholde retning, motivasjon og tempo i

studiet. Vi foreslo å opprette en *blogg* hvor studentene seg i mellom kunne diskutere pensum og annet relevant stoff, samt ha en sosial treffplass uten overoppsyn fra læreren. Slik ville Fronter bidra til økt studietilhørighet både til medstudenter og til faget, håpet vi. Ideelt sett skulle studiefrafallet minke, ettersom nye undervisningsformer ville gjøre det enklere å følge undervisningen hjemmefra.

Visjonen var også at metodeemnet i seg selv skulle fungere som ”lim” mellom studentene og faget. I dette emnet skulle metoder i de forskjellige fagtradisjonene bli presentert og knyttet sammen: kvantitative og kvalitative metoder, innholds- og tekstanalyser, juridiske metoder (tolking av lovtekster og kunnskap om rettskildelære/kunnskap om hierarkiet av lover). Gjennom de pedagogisk tilrettelagte arbeidsformene skulle studentene få trening i akademisk skriving/tilbakemelding, i prosjekt- og oppgaveplanlegging, og i konkretisering av likestillingsarbeid. Vår idé var at studentene som hører til i/kommer fra vidt forskjellige fagtradisjoner har glede og utbytte av å erfare og lære *noe* av hverandres fagmetoder, samtidig som de får fordype seg i metoder de selv ser som mest relevante. Økt forståelse for forskjellige metoder kan gjøre utfordringene ved tverrfaglige utdanningsløp mer håndterbar. Studentene får et bedre grunnlag til å fortsette med tverrfaglig samarbeid, og kan dessuten lære å være større ressurser for hverandre. Dette vil også kunne være svært nyttige kunnskaper i arbeidslivet seinere.

Prosess-skriving som effektiv læring

Vi ønsket et opplegg for metodeemnet der studentene fikk trening i analytisk prosess-skriving. Fra KFL hadde vi erfaring med en pedagogisk modell med mappeevaluering der refleksjon og utvikling var plassert i sentrum sammen med aktiv skrivetrening. Til dette brukte vi Fronter. Erfaringene derfra viste at prosessskrivning gir gode muligheter til å utdype, avklare og nyansere skriftlige besvarelser før en tekst leveres i revidert form via Fronter til lærer. Respons fra lærer gir studenten mulighet til å forbedre oppgaven ytterligere før innlevering som mappeeksamen. Varianter av responsrundesystemet øker studentens læring fordi det innebærer trening i å se egen oppgave gjennom andres øyne, gir bedre mulighet og motivasjon for studenten til å gå dypere inn i stoffet. Gjennom øvelse i å respondere på medstudenters oppgaver vil studenten lettere tilegne seg et kritisk blikk for skriveprosessen, se pensum fra andres perspektiv, lære seg å formulere konstruktiv kritikk og oppmuntring.

Det finnes en veileder for akademisk skriving (<http://www.hf.uio.no/sitat/skriveteknikk.html>) som kan være aktuelt å bruke i arbeidet med oppgaver. Denne veilederen er en kokebok som inneholder tips om form og innhold, språk, formalia samt en dokumentmal. Veilederen kan med fordel brukes som støttelitteratur for akademisk skriving på alle nivåer av bachelorgraden.

Bevissthet om kildebruk gjennom læringsteknologiske verktøy

Vi har sett at Antifuskeprogram ved eksamensinnlevering via Fronter, opplæring i god referansepraksis gjennom Endnote og HF's sitatprogram (<http://www.hf.uio.no/sitat/>) har potensial for å fremme læring av riktig kildebruk. Etter kvalitetsreformen har omfanget

av obligatoriske oppgaver økt betraktelig, og dermed er også fristelsen for studenter til å kopiere andres tekster større enn tidligere. Mens sitatprogrammet er en studentaktiv læringsform som vil styrke studentenes bevissthet om redelig kildeomgang, kan antifuskeprogrammet virke preventivt. Til sammen kan de to redskapene gjøre at studenter vegrer seg mot å levere inn andres oppgaver og materiale i eget navn fordi de har fått erfaring med krav til redelig behandling av andres tekster. Fra lærerens brukersynspunkt kan antifuskeprogrammet være et hensiktsmessig redskap i bestrebelsene på å avsløre juks.

Ned som en skinnfell?

Siste delen av metodeprosjektet var som nevnt å utarbeide et forslag til emnebeskrivelse for et metodeemnet med tanke på KFL-programmet og Årsenheten. Vi foreslo at 'Forskningspraksis og likestillingsmetodikk' skulle være på 1000-nivå, med følgende innhold og kompetansemål:

Emnet gir en innføring i hvilke muligheter og begrensninger som kjennetegner bruk av forskjellige forskningsmetoder, og praktisk erfaring med valg og bruk av utvalgte metodiske forskningsopplegg. Emnet legger vekt på å gi studentene erfaring med å utarbeide problemstillinger, fremskaffe data og bygge opp forskningsopplegg knyttet til likestillingstema. Det gir trening i akademisk skriving. Studentene skal tilegne seg kunnskap om forskningsdesign og forskningsprosesser med vekt på ulike metodiske fremgangsmåter. De skal kunne utforme en problemstilling, vurdere og begrunne valg av enkle forskningsopplegg, fremskaffe og håndtere ulike typer av data i forhold til problemstilling. Studentene skal også utvikle bevissthet om forskning som praksis, og forstå hvordan kunnskapsutvikling og teori styres av uttalte og uttalte premisser. De skal tilegne seg en bred oversikt over relevante forskningsmetoder og anvende kunnskap om utvalgte metoder knyttet til en konkret problemstilling. Studentene skal kunne håndtere enkle forskningsetiske problemstillinger.

Forslaget ble diskutert i programrådet i april 2007, som anbefalte videre arbeid med emnet, men mente det burde være på 2000-nivå, og at navnet burde endres til "Prosjektpraksis og likestillingsmetodikk". Etter dette møtet var prosjektet slutt, og vi avsluttet vår befatning med metodeemnet fordi vår tid på programmet også sluttet. Det videre arbeidet med emnebeskrivelsen ble derfor utført av ny programleder og den emneansvarlige etter at SKK besluttet å tilby emnet fra våren 2008. Ambisjonene for undervisningsopplegget ble justert ned, og kompetansemålene justert. IKT-innslagene var kraftig nedtonet, og forskningsbegrepet var luket ut fordi det ble ansett som lite adekvat for et emne på lavere grad.

Nytt emne, få IKT-verktøy

Da emnet var klart til å møte sine studenter våren 2008, var derfor mye blitt endret i forhold til våre opprinnelige visjoner. Metodeemnet fikk navnet "Prosjektpraksis og metoder for tverrfaglige kjønnsstudier" (KFL 2070), og er et 10 sp emne. Undervisningen består av forelesninger, studentframlegg og oppgaveløsning basert på gruppearbeid samt

seminarer med grupperveiledning. Studentene arbeider med ett og samme lærerformulerte tema/prosjekt gjennom hele semesteret. Det vektlegges i stor grad praktisk arbeid og på læring gjennom øvelser. Studentene arbeider i grupper med å formulere problemstilling og prosjektskisse, og undersøker temaet ved hjelp av forskjellige metoder. Studentene må prøve ut minst to forskjellige hovedmetoder, fortrinnsvis både kvantitativ og kvalitativ eller juridisk, og velge data for hver metode. Studentene går noe mer i dybden på én metode. Emnet stiller krav om at studentene fremskaffer og bearbeider et datamateriale knyttet til prosjektet. De skal presentere materialet skriftlig og muntlig i seminarene, og delta i diskusjon om materiale og metoder på Fronter. Obligatoriske tilbakemeldinger til medstudenters tekster skjer via Fronter. Det gis en skriftlig eller muntlig vurdering av sluttrapporten.

Det er spesielt bruk av IKT-verktøy utover enkel bruk av Fronter som ikke er blitt realisert. For det første var emnet for lite, det vil si at med et omfang på ti studiepoeng og en varighet på 10 uker rekker ikke et enkelt emne over så mye. Studentene kan ikke forventes å skulle sette seg inn i flere nye IKT-verktøy i tillegg til ordinært pensum innenfor denne organisatoriske rammen. Vi mener imidlertid at emner på 15 og 20 studiepoeng med fordel kan prøve ut noen av de IKT-verktøyene vi har omtalt, fordi de virker lovende til hver sine formål.

Ikke forgjeves prosess

Mye ble annerledes enn det vi hadde sett for oss. Det er imidlertid ikke udelt negativt: Vårt idédugnads- og kartleggingsarbeid har medført viktig ”lærdom til overs”: Vi har fått bred kunnskap om tilgjengelige ressurser av IKT-verktøy som vi håper at kan komme andre til nytte.

Ikke minst har vi nådd våre opprinnelige mål: Vi har fått et nytt metodeemne som både fungerer tverrfaglig og gir mer lim til studieprogrammet. Studentene som fulgte KFL2070 for første gang våren 2008 uttrykte at de var fornøyde. Emnet er vedtatt obligatorisk fra våren 2009. Faglig sett har prosjektet vårt gitt frukter!

Arbeidet med kartlegging av IKT-løsninger var preget av entusiastisk grenseløshet og glede over diskusjoner om mulighetene til å trekke dem inn i et metodeemne. Vi var ikke så opptatt av å relatere de teknologiske mulighetene til økonomiske og organisatoriske rammer i denne fasen av prosjektet, men snarere av å gi rom til å la ideene myldre fritt. I ettertid tenker vi at denne fasen var farget av at det ikke var oss som skulle føre prosjektet fram til sin endelige avslutning i form av å undervise et emne. Vi kunne tillate oss å være luftige og vidløftige, fordi vi visste at andre instanser ville måtte sørge for å sette tæring etter næring, eller sørge for tilstrekkelig med realisme i sluttproduktet.

Oppdeling av ansvar for igangsetting og slutføring av dette prosjektet skyldtes praktiske omstendigheter, og var en forutsetning for at vi i det hele tatt skulle komme i gang. Oppdelingen innebar imidlertid en viss grad av ambivalens fordi vi hadde lite kontroll over resultatet, mens de som overtok ikke hadde påvirket premissene. Samtidig hadde det

noen fordeler at vi som startet prosjektet ikke skulle fullføre det, fordi 'friske' øyne lettere kunne gjøre nødvendige tilpasninger til de pedagogiske og organisatoriske rammebetingelsene. Mens vi hadde arbeidet ut fra prinsippet om å inkludere mest mulig av metoderelevante IKT-verktøy, og laget en emnebeskrivelse som omfattet flest mulig relevante metoder, måtte de som til slutt ferdigstilte studieplanen ta bort alt som gikk ut over rimelige arbeidskrav til et emne på ti studiepoeng på lavere grad. Mylderet av skisserte muligheter ga også emneansvarlig anledning til å velge og vrake blant ideer.

Våre tips til lignende prosjekter

Våre råd etter endt prosjekt er disse:

- Ha fokus på pedagogiske og teknologiske muligheter i innovasjonsprosjekter, og ikke la økonomiske og organisatoriske rammer sette grenser før det er påkrevd.
- Vær realistiske for hvor mye ny IKT som er hensiktsmessig og mulig for studentene å tilegne seg innenfor rammen av ett emne – men slipp tøylene i planleggingsfasen!
- Ta Fronter alvorlig. Lag relevante bruksanvisninger til studenter og lærere, og bruk tilstrekkelig tid på opplæring sammen med studenter og lærere slik at det fungerer fra dag én. Det er mye å holde styr på.
- Bruk de tilgjengelige ressursene ved UiO! Vi hadde mye nytte av vår henvendelse til DLO. Der fins det ekspertise som gjerne deler sine erfaringer. Vi lærte mye av å møte med andre som underviser i tverrfaglige områder.
- Bruk fokusgruppe for å belyse problemer der det er relevant. Vi fikk konkrete tilbakemeldinger om hva studentene ønsket seg av et metodeemne, hva de trodde de hadde behov for, og hva de forstilte seg at de ville velge om det ikke var obligatorisk.

Referanser

Bach-Gansmo, E. og S. Kjekshus Koch. 2006. Innledning. I S. Kjekshus Koch (red.): *Ringer i vann: Fleksibel læring – kvalitetsreformen i praksis*. UiO

HF's skrivebase (stiler og interaktive øvelser, skrive-teknikk og plagiering og fusk), <http://www.hf.uio.no/sitat/>

Ligestillingsavdelingen: Kønsmainstreaming. <http://www.lige.dk/koensmainstreaming.asp>

Utdannings- og forskningsdepartementet: Gjør din plikt – Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning, St.meld. nr. 27 (2000–2001), <http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/regpubl/stmeld/014001-040004/dok-bn.html>.